

Pécs jelentése és jelentősége

A magyar közélet különös sajátossága, hogy a szélesebb közvélemény mit sem tudhatott azokról az előzetes közvélemény-kutatásokról, amelyeket az érintett pártok végeztek Páva Zsolt és Szili Katalin esélyeiről. Nyilván egyik fél sem volt érdekelt ezen megmért adatok napvilágra kerülésében, holott ha ezek nyilvánosságra kerülnek, senki sem lepődhetett volna meg a végeredményen, sőt a Fideszes polgármester-jelölt győzelmének meredek ívén sem. Ám nem kerültek, s utólag sokan meglepődve kommentálják az egyébként előre látható és várható fejleményeket.

A polgármester-választás voltaképpen megerősített egy országosan karakteresen megnyilvánuló tendenciát, s látszólag a választás jelentősége nem több mint hogy nyomatékosítja a két nagy párt közötti erősort, ami lassacskán már nem is két nagy, hanem egy nagy- és egy középpárt közötti jövőbeli hierarchia körvonalait rajzolja ki. De a mi értelmezésünkben ennél többről szólt ez a választás, nem pedig arról, hogy *ki és mennyivel* nyer. A Fidesznek nem győzelmi mámorra, hanem az általa már régen eltervezett politikai-strukturális átalakulásról szóló *bizonyságokra* van szüksége. Esetünkben arra, hogy a Fidesz valóban elég erős párt *egymagában* is. A Pécshez hasonló nagy győzelmek jelenthetik a jobboldali közönség számára a legmeggyőzőbb bizonyítékot arra, hogy a jobboldali térfelet nem érdemes és nem is szabad „megosztani”.

Ennek hangsúlyozása azért fontos, mert Magyarországon a rendszerváltás egy sokpárti struktúrát hozott létre, és a sokpártrendszer sokak fejében azt jelentette, hogy mind a bal-, mind pedig a jobboldalon jó néhány párt osztozik a szavazatokon. Az e mögötti ideológia is sokáig virulens volt: egy nagy párt sem az egyik, sem a másik oldalon nem fedi le a tagolt választói közösség érdekeit, ezért nem szabad ezt erőltetni. Ebből a megfontolásból fejlődtek ki az ún. szatellit pártok – mindkét oldalon.

A Fidesz új identitása meghatározásával párhuzamosan markánsan elkezdett szembe menni ezzel a hagyománnyal. Már a 90-es évek közepétől azt mondta (s ehhez a hivatkozási alapot az MSZP gőzhengersizű 1994-es választási győzelme

jelentette a számára), hogy a *baloldali mamutpárttal* csak egy hasonlóképpen horribilire növesztett jobboldal veheti fel a versenyt. Sokáig úgy látszott, hogy ezt az ideológiát még a Fideszben sem osztja mindenki: az MDF és a KDNP nem véletlenül maradhatott (viszonylag) önálló párt: a jobboldalon a legutóbbi évekig masszívan élt a „különböző közönségek becsatornázására különböző jobboldali pártok” ideológiai. Akiket nem tud becsatornázni Orbán, azokat majd behozza Dávid Ibolya! És hasonlók...

Ám Orbán mindenkivel szemben következetesen elvetette ezt a becsatornázás-elméletet, és a Fideszt huzamosan a jobboldal *egyetlen* pártjaként szeretné látni. Pécs azért érdekes „kísérlet” volt, mert vele szemben a másik oldal felvonultatta az „Olajfa koalíciót” is, de ez sem segített. Egész egyszerűen a pécsi történetnek az az üzenete, hogy a Fidesz innovatívabb volt a pártpolitikában. Míg ő képes volt arra, hogy a jobboldalt „leegyszerűsítse”, addig a másik oldalon bonyolult alkuk és egyezkedések révén sem tudták megfordítani a kirajzolódó trendet. Akármilyen is tehát a véleményünk a Fidesz 90-es évekbeli irányváltásáról, a rendszerváltás sokpártrendszerű hagyományának felülírásáról, meg kell hagyni, hogy a szándékot hatékony lépések követték, s ezen lépések sorában Pécsnek kitüntetett szerepe van. A továbbiakban a Fidesz (egy korábbi „szocialista” nagyváros példáján) joggal hivatkozhat arra, hogy egymagában is képes közel kétharmados eredményt elérni, s semmi szüksége a számára csak zavart okozó „jobboldali” pártok (mint egyik végletként az MDF, másik végletként a Jobbik) asszisztálására.

A jelentés és a jelentőség tehát összességében nem abban áll, hogy Pécs kulturális fővárosként a korábbiaktól eltérő módon lesz igazgatva. Vagy lesz, vagy nem. Ezt egyáltalán nem tudhatjuk. A tanulság az, hogy a Fidesznek akkor van esélye saját magát tartósan kormányzati pozícióba emelni, ha *pártként* roppantja meg az MSZP-t. Ha pusztán a miniszterelnököt billenti ki (mint ahogy ezt Gyurcsány esetében megtette), ezt az MSZP pótolni fogja. Személyes síkon csak átmeneti sikereket érhet el a Fidesz, mert az MSZP – a maga szempontjából – ugyancsak joggal mondhatja, hogy „van másik”, - mármint válságkezelő. S ha valamihez, hát ehhez az MSZP ért. Ez az ő pályája, az ő terepe. A Fidesz csak egy számára kedvezőbb másik terepen tudja bizonyítani, hogy a politikában tartósan neki áll a

zászló, s ez pedig a pártpolitika. Ha a kétpártrendszer gondolatát (amelyet több, mint egy évtizede mond) elhíti, s ezt példákkal is alátámasztja, az MSZP nehezen fog tudni ellenállni.

Mindezt lehet nagyon nem szeretni a Fideszt. De csendben meg kell jegyeznünk: Európa számos országában hasonló „tisztogatást” végzett a kormányra készülő nagy párt – egyrészt riválisait nyomta le végletesen, másrészt a saját oldalának szatellit-pártjait is. Irtózatosan utálták ezért – hogy csak két nemzetközi példát mondjunk – a spanyol vagy a francia baloldalt kisebb szövetségeseik. De aztán a spanyol baloldal – kormányzati szerepben – Felipe Gonzalezt, a francia Francois Mitterandot adta.

Pécs a pártszervezési hatékonyság példája, amellyel szemben a baloldalon jelenleg nem sokat tudnak szembeállítani. Az MSZP számára ezért megkerülhetetlen lesz a kérdés: tud-e pártként rövid időn belül innovatív válni, s tud-e ténylegesen gátat állítani a kétpárti átalakulás elé? A Fidesznek is lesz majd dilemmája: tud-e válságot kezelni és változtatni egyszerre, azaz a párthatékonyság mellé lesz-e megfelelő kormányzási hatékonysága is?

